УДК 34
З-12

Рекомендовано до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 27.07.2026 № 13).

З-12 Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 05 черв. 2026 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2026. 242 с.

Збірник конференції містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення» (05.06.2026), у роботі якої взяли участь представники закладів вищої освіти, наукових установ, правоохоронних органів, недержавних установ України та іноземних держав.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова);* канд. юрид. наук, доц. **Олександр ХРИСТОВ** (*заст. голови);* канд. юрид. наук, доц. **Тетяна АЛФЬОРОВА**; докт. юрид. наук, доц. **Вадим ДАВИДЮК**; канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**; докт. юрид. наук, проф**. Євген ЛЕГЕЗА**; канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**; докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**; канд. юрид наук, доц. **Станіслав ЧЕРНОП'ЯТОВ**; **Андрій МІРОШНИК** *(секретар).*

ISBN 978-617-8981-32-7

© ВНПЗ ДГУ, 2026
© Автори, 2026

Булгаков І.С.
ПЕРЕКЛАДАЧ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ ТА НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ…… 162

Ханькевич А.М.
СТРУКТУРОВАНІ АНАЛІТИЧНІ ТЕХНІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕБІАСИНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ……... 165

Ткачук Д.В.
ПРОБЛЕМАТИКА ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ПЕРЕМІЩЕННЮ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ…….. 169

Макаров Д.Д., Пиріг І.В.
ПРОБЛЕМАТИКА ДОПУСТИМОСТІ ЦИФРОВИХ ДОКАЗІВ…… 171

Форостянова М.І., Пиріг І.В.
КРИМІНАЛІСТИЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСОБИ ЗА ВІДЕОЗАПИСОМ…… 173

Чепік А.М., Пиріг І.В.
ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗОВАНИХ ГРУП, ЩО ВИКРАДАЮТЬ ГУМАНІТАРНУ ДОПОМОГУ……... 177

Статіва І.І.
ПРО ПОТРЕБУ В ОБШУЦІ ОСОБИ ЯК ОКРЕМІЙ СЛІДЧІЙ (РОЗШУКОВІЙ) ДІЇ……. 180

Воліков Т.А.
УМОВИ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ СТВОРЕННЮ БАНД І ЗЛОЧИННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ..... 183

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ТА ПРИВАТНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ

Serghei Derenev, Laurenţiu Scobici
THE SOCIO-ECONOMIC IMPACT OF THE DEGRADATION OF WATER RESOURCES IN THE DNIESTER RIVER BASIN……... 187

Алфьорова Т.М.
КІБЕРХАРАСМЕНТ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ……. 191

Мосейко А.Г.
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ……... 195

5. Бурка А. В., Вакарюк Л. В. Онлайн харасмент у трудових правовідносинах. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 5. С. 361-365.

6. Філіппова В. Д., Філіппова В. В. Мобінг і харасмент як детермінанти міжособистісних відносин у структурах державного органу. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2019. № 1.

Мосейко Анжела Геннадіївна
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри права
Дніпровського гуманітарного університету
ORCID 0000-0002-4103-3453

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ

Сучасний етап розвитку правової держави в Україні характеризується інтенсивною цифровізацією та необхідністю адаптації національного судочинства до викликів четвертої промислової революції. Впровадження систем штучного інтелекту (ШІ) в адміністративний процес перестає бути суто технологічним питанням, трансформуючись у фундаментальну правову проблему забезпечення розумних строків розгляду справ та оптимізації судового менеджменту. Актуальність дослідження зумовлена тим, що чинний стан цифровізації, зокрема функціонування підсистеми «Електронний суд», наразі обмежується лише комунікаційною складовою [1], тоді як інтелектуальний потенціал алгоритмічних систем залишається поза межами належного нормативного регулювання. В умовах підготовки до рекодифікації галузевого законодавства та гармонізації вітчизняного права із стандартами Європейського Союзу, критичного значення набуває пошук балансу між процесуальною ефективністю та збереженням антропоцентричного характеру правосуддя. Водночас міжнародний досвід підтверджує, що ШІ суттєво підвищує ефективність судового менеджменту за умови збереження провідної ролі судді [2]. Тому розвиток галузі має відбуватися не лише технічно, а й через формування етичних і процесуальних меж застосування алгоритмів [3].

Водночас важливо враховувати специфіку адміністративного процесу, де ШІ може стати інструментом для швидкої обробки типових справ. На міжнародному та національному рівнях активно обговорюється впровадження стандартів, які б гарантували, що використання алгоритмічних систем не порушуватиме право на справедливий суд [4]. Орієнтиром для такої імплементації має стати Європейська етична хартія про використання штучного інтелекту в судових системах та їхньому середовищі, прийнята СЕРЕЈ. Цей документ встановлює п'ять засадничих принципів: дотримання основоположних прав, недискримінації, якості та безпеки, прозорості

(неупередженості), а також принцип «під контролем користувача». Саме ці стандарти мають слугувати «дорожньою картою» для адаптації національного адміністративного законодавства, забезпечуючи, щоб алгоритмізація не нівелювала право особи на справедливий суд та ефективний засіб юридичного захисту у спорах із державою [5].

Розвиток законодавства у цій сфері має відбуватися паралельно з рекодифікацією галузевих актів і забезпечувати баланс між ефективністю використання ШІ та дотриманням фундаментальних прав людини [1; 3]. Важливим є також чітке визначення компетенції суб'єктів владних повноважень і меж їх дискреції при використанні алгоритмів, а також запровадження запобіжників проти алгоритмічної упередженості [6]. Водночас імплементація ШІ повинна здійснюватися з дотриманням конституційних засад правосуддя та європейських антропоцентричних стандартів, щоб запобігти «дегуманізації» судового процесу і зберегти роль судді як гаранта справедливості [7].

Дослідження зарубіжного досвіду, зокрема практики країн ЄС та США, свідчить, що впровадження штучного інтелекту в судочинство відбувається за двома основними напрямами: функціональним (автоматизація технічних процесів) та інтелектуальним (підтримка прийняття судових рішень). Важливим теоретичним аспектом є визначення меж «цифрового правосуддя», де ШІ виступає не альтернативою судді, а засобом оптимізації процесуальної форми. Такий підхід дозволяє суттєво знизити корупційні ризики та усунути суб'єктивний фактор при вирішенні типових адміністративних спорів [8].

Водночас, правова трансформація адміністративного судочинства вимагає розв'язання фундаментальної дилеми між технологічною ефективністю та збереженням процесуальних гарантій. Це означає, що будь-яке програмне рішення, яке використовується в адміністративному процесі, повинно бути об'єктом судового контролю, а результати його роботи - доступними для розуміння та перевірки сторонами спору, що відповідає сучасним доктринальним поглядам на розвиток правової держави в цифрову епоху [8].

У теоретичному аспекті важливим є питання правосуб'єктності ШІ. Інтелектуальні системи, попри автономність, не можуть нести повну юридичну відповідальність, що зумовлює правову невизначеність. Тому ШІ доцільно розглядати як «квазісуб'єкт», діяльність якого підлягає контролю судді [9]. Окремим напрямом є цифровізація адміністративного судочинства, де ШІ забезпечує оперативність і уніфіковане застосування норм права. Водночас така трансформація має відбуватися з дотриманням принципу правової визначеності та гарантій захисту прав осіб [10].

Напрямом модернізації є використання ШІ для автоматизації обробки великих масивів юридичних даних, що скорочує час підготовки справ і підвищує ефективність суду. Це сприяє формуванню «розумного» правосуддя та розвитку цифрової держави, забезпечуючи більш доступний і швидкий судовий захист [11].

Важливим емпіричним підтвердженням складності впровадження автоматизованих систем є сучасна практика Верховного Суду у спорах за участю суб'єктів владних повноважень. Зокрема, аналіз постанови КАС ВС у справі № 640/11321/20 свідчить про те, що результати автоматизованого моніторингу (зокрема, визначення платника податків як "ризикового" алгоритмічними системами ДПС) визнаються судом лише допоміжним інструментом. Суд наголошує, що автоматизований висновок не може бути самостійною підставою для прийняття акта індивідуальної дії, оскільки це нівелює встановлений ч. 2 ст. 2 КАС України обов'язок органу влади щодо обґрунтованості та прозорості своїх рішень. Така правова позиція утверджує роль людини-контролера ("human-in-the-loop") як необхідного запобіжника від "алгоритмічного свавілля", гарантуючи особі право на розуміння логіки прийнятого щодо неї рішення та реальну можливість його оскарження [12].

Підсумовуючи викладене, впровадження штучного інтелекту в адміністративне судочинство України є необхідним, проте має здійснюватися за умов чіткого правового регулювання, прозорості алгоритмів і дотримання права на справедливий суд. Орієнтація на європейські стандарти дозволить забезпечити ефективне поєднання технологічного розвитку із принципом верховенства права.

Список використаних джерел та літератури:

1. *Вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2025. № 4-2.* URL: https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/07/4-2.pdf (дата звернення: 23.05.2025).

2. Берназюк О. О. Міжнародний досвід використання штучного інтелекту в правосудді : презентація Верховного Суду. 2025. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezentacii_2025/122_AI_international_experience_bernaziuk.pdf (дата звернення: 26.05.2025).

3. Ера ШІ і роль верховних судів у цифровій трансформації правосуддя. *Офіційний вебпортал Верховного Суду*. URL: https://so.supreme.court.gov.ua/authors/1350/era-shi-i-rol-verkhovnykh-sudiv-u-tsyfrovii-transformatsii-pravosuddia (дата звернення: 23.05.2025).

4. Штучний інтелект у правосудді : консультація. *Центр демократії та верховенства права (CEDEM)*. URL: https://cedem.org.ua/consultations/shtuchnyi-intelekt-u-pravosuddi/ (дата звернення: 23.05.2025).

5. European Ethical Charter on the Use of Artificial Intelligence in Judicial Systems and their environment. *Council of Europe*. 2018. URL: https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c (дата звернення: 26.05.2025).

6. Деркач В. Г. Використання штучного інтелекту в судовому процесі України: правові, етичні та процесуальні аспекти. *Юридична наука і безпека (Law and Safety)*. 2025. № 3. URL: https://lsej.org.ua/3_2025/111.pdf (дата звернення: 26.05.2025).

7. Берназюк Я. Ера ШІ й роль верховних судів у цифровій трансформації правосуддя. *Юридична Газета*. 2025. № 4 (792).

8. Василенко М. Д., Слатвінська В. М. Штучний інтелект в судовій практиці: особливості та його можливості (міжгалузеве дослідження). *Право і суспільство*. 2022. № 4. С. 271–278. URL: https://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2022/4_2022/39.pdf (дата звернення: 23.05.2025).

9. Ільчишин Н. В. Роль штучного інтелекту в адміністративному судочинстві України: виклики цифрової держави. *Вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2025. № 38-3. С. 245–253. URL: https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/05/38-3.pdf (дата звернення: 27.05.2025).

10. Бліхар М. М. Адаптація адміністративного судочинства до викликів цифрового суспільства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2026. Вип. 93, ч. 3. С. 38–44. URL: https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/354478/340750 (дата звернення: 24.05.2025).

11. Колтун Ю. М. Судочинство та цифрове суспільство: сучасні виклики на прикладі адміністративного судочинства. *Академічні візії*. 2026. Вип. 51. С. 1-6. URL: https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/2795/2639 (дата звернення: 25.05.2025).

12. Постанова Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду у справі № 640/11321/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=94022453 (дата звернення: 27.05.2025).

Борисенко Світлана Ігорівна
викладач кафедри права
Дніпровського гуманітарного університету
ORCID 0009-0001-9227-7917

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ВЛАСНОСТІ ПРИ УКЛАДЕННІ ДОГОВОРІВ ДАРУВАННЯ ТА ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ

У сучасних умовах євроінтеграції вітчизняної правової системи особливої актуальності набуває вдосконалення механізмів захисту суб’єктивних прав учасників договірних відносин. Питання цивільно-правового захисту прав власності при укладенні договорів дарування та довічного утримання є стратегічно важливим, оскільки воно безпосередньо стосується забезпечення майнової безпеки та соціальних гарантій громадян. Для аналізу механізмів захисту прав власності необхідно чітко розмежувати правову природу правочинів, що регулюють перехід такого права.

Згідно з ч. 1 ст. 626 ЦКУ, *договором* є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та